

Näringsdepartementet
Energi
Christina Simón
103 33 Stockholm

Vår referens
R. Källström

Dnr
N2010/3529/E

Stockholm
2010-09-03

Remiss av betänkandet ”Tredje inre marknadspaketet för el och naturgas. Fortsatt Europeisk harmonisering”, SOU 2010:30

Företagarna har fått rubricerade förslag på remiss och får lämna följande synpunkter.

Bakgrund

I juni 2009 antogs det tredje energimarknadspaketet i EU. I betänkandet ges förslag på hur detta paket ska införas i det svenska regelverket. Syftet med paketet är att skapa en gemensam inre marknad för el och naturgas. Ett harmoniserat regelverk förväntas främja utvecklingen av gränsöverskridande handel och effektivt fungerande konkurrens på el och naturgasmarknaderna. En annan tydlig trend i det tredje marknadspaketet är ett utökat skydd för konsumenterna.

Företagarnas synpunkter

Det tredje energimarknadspaketet inbegriper fem rättsakter. Eftersom dessa är relativt omfattande och även berör sådant som inte direkt påverkar Företagarnas medlemsföretag, så som inrättandet av en byrå för samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna, kommer vi fokusera vårt svar på de för oss mest relevanta förslagen. Branschspecifika frågor överläts åt respektive branschorgan att besvara.

Generellt om direktivets mål

I såväl el- och gasmarknadsdirektivet avspeglas de övergripande målen med EU:s energipolitik, dvs. ökad energieffektivisering och miljöhänsyn. Genom ökad handel över gränserna betonar man att effektivitet förbättras, priserna blir konkurrenskraftigare, tjänsternas kvalitet blir högre och försörjningstryggheten bättre säkerställs. För att såväl svenska som utländska företag ska våga investera och växa är det, enligt Företagarna, av högsta prioritet att få till stånd en trygg energiförsörjning med konkurrenskraftiga och stabila energipriser. Därför är vi positiva till direktivets ambition att medlemsstaterna ska underlätta gränsöverskridande tillträde för nya el- och gashandlare. En ökad konkurrens främjar marknadens funktion.

När det gäller den svenska implementeringen uppskattar Företagarna att utredningen valt att begränsa regelförändringarna till ett minimum. Detta eftersom vi är starkt negativa till att nationella myndigheter implementerar regler utöver vad som krävs enligt det ursprungliga direktivet, s.k. *goldplating*. Men även ändrade regler i sig är ett problem, och bör i möjligaste mån undvikas.

Specifika synpunkter

För att direktivens mål ska kunna nås vill Företagarna peka på ett antal punkter.

Det är uppenbart att utredningens förslag kommer att påverka företag inom olika delar av el- respektive gasmarknaderna på ett antal olika sätt. Målsättningen vid implementering av direktiven måste dock vara att begränsa den administrativa bördan som läggs på företagen. I den konsekvensanalys som utredningen lämnar redovisas varje regeländringsförslag, med tillhörande konsekvenser, var för sig. Även om varje enskild regel inte nödvändigtvis behöver medföra så stora kostnadsökningar för företagen, så kan helheten bli betungande. Utredningens sätt att redovisa gör det svårt att avgöra den totala effekten av förslagen. Företagarna hade gärna sett en sammanvägning av förslagen i konsekvensanalysen.

Nedan ges synpunkter ett antal av de enskilda förslagen.

Först och främst, utan en tydlig åtskillnad mellan nätverksamhet och verksamheter som berör produktion och leverans, finns en uppenbar risk för snedvridning av konkurrensen. Av den anledningen anser vi att en tydlig åtskillnad är viktigt. Dock inte till vilket pris som helst. Det kommer exempelvis bli krav på att bl.a. transmissionsföretag ansöker om certifiering, då en certifiering anses bidra till bättre åtskillnadsregler. Ett certifieringskrav medför emellertid administrativa kostnader för berörda företag. Hur stora dessa kostnader kan väntas bli beror på de föreskrifter Energimarknadsinspektionen väljer att utfärda. Då utredningen är tydlig med att det inte går att argumentera mot certifieringskravet vill Företagarna uppmana myndigheten (EI) att underlätta och åtminstone ta hänsyn till företagens administrativa kostnader när föreskrifterna utformas.

Vidare ser Företagarna gärna att tillträde till el(gas)nätet för mindre leverantörer underlättas. Regelverket bör förenklas väsentligt för små elproducenter som vill bygga ut och leverera, primärt förnyelsebar, el till elnätet. Av den anledningen stödjer vi förslaget att ellagen kompletteras med en bestämmelse som anger att en nätkoncessionsinnehavare som vägrar tillträde för tredje part till sina nät, eller vägrar överföra el för annans räkning, ska kunna motivera detta. En tydlig motivering kan troligen underlätta för den som vägrats tillträde att besluta om ett ev. överklagande. Vi vill samtidigt peka på en annan angelägen fråga i sammanhanget, nämligen att anslutningskostnaderna hålls nere. Om man ges möjlighet att få intäkter från överproduktion kommer utvecklingen av småskalig elproduktion gå snabbare, vilket gynnar både miljö och entreprenörskap.

Stärkt konsumentskydd

Direktivet syftar till att stärka konsumenternas ställning på el- och naturgasmarknaderna, vilket kommer ställa en del nya krav på företagen, bl.a. en reglering av vilka uppgifter som leverantören är skyldig att lämna i avtalet, en kostnadsfri möjlighet för kunden att bryta icke-tidbestämda avtal, en skyldighet för leverantören att ange principerna för beräkning av kostnaden för att bryta tidsbundna avtal, information om var det finns möjlighet att få tvistlösning, krav om en välfungerande klagomålshantering, krav om att utse en övervakningsansvarig etc.

Reglering av avtalsvillkoren

I Sverige hanteras flertalet av direktivets bestämmelser redan genom de allmänna avtalsvillkoren som tagits fram gemensamt av branschorganisationerna och Konsumentverket. De villkor som överensstämmer med direktivet förs nu in i el- respektive naturgaslagen, för att stärka konsumentskyddet. Då majoriteten av företagen på el- och naturgasmarknaderna redan

följer de allmänna avtalsvillkoren borde regleringen inte orsaka särskilt stora kostnadsökningar. Dock tillkommer vissa helt nya krav, bl.a. skriftlig information om konsumenternas rättigheter och möjligheter till tvistlösning på fakturan, respektive företagets hemsida. Detta krav kommer innebära att företagen tvingas lägga tid på att anpassa fakturor och lägga ut information på sina hemsidor, och tid är pengar. Genom att formalisera kraven på att företagen ska ha en organiserad klagomålshantering kommer företagen behöva tillsätta nya resurser, något som riskerar att bli extra betungande för små företag. Även de som redan idag har en sådan hantering kommer tvingas överlämna ny information till Energimarknadsinspektionen.

Byte av elleverantör och ångerrätt

Direktivet ställer krav på en möjlighet att byta elleverantör varje dag, samt att ett byte av elleverantör ska kunna ske på tre veckor, oavsett när i månaden kunden begär byte. Enligt distans- och hemförsäljningslagen har konsumenten rätt att inom två veckor ångra sitt val av elleverantör, vilket skulle kunna medföra problem i en uppsnabbad bytesprocess. I dagsläget är det relativt få som utnyttjar sin ångerrätt, men med en effektivare konkurrens på marknaden och en rörligare kundbas kan hanteringen av ångerrätten bli omfattande. Utvecklingen sedan elmarknaden öppnades för konkurrens 1996 visar på en allt högre bytesaktivitet bland kunderna, en trend som rimligen kommer fortsätta. Ur ett småföretagarperspektiv kan kraven bli orimliga och anpassning av IT-system och rutiner extra kostsamma. Uppväger nyttan för konsumenten av att kunna byta elleverantör varje dag verkligen kostnaden för företagen? Företagarna rekommenderar därför att man håller god koll på utvecklingen och ser över regelverket om förutsättningarna ändras och därmed blir ohållbara för företagen.

Övervakningsplaner och övervakningsansvarig

Dagens regelverk kräver att den som har nätkoncession upprättar en s.k. övervakningsplan, av vilken det ska framgå vilka åtgärder som ska vidtas för att motverka diskriminerande beteenden gentemot övriga aktörer på elmarknaden. Vad som nu tillkommer är att en person ansvarig för övervakning ska utses. En sådan person får visserligen utses inom företaget men, speciellt för små företag kan det vara svårt att frigöra personella resurser för dessa uppgifter, samtidigt som det är dyrt att anställa ytterligare en person.

Särskilt om små företag

El- och gasmarknadsdirektiven ger vissa möjligheter att undanta företag från en del krav om de har färre än 100 000 anslutna kunder. Sverige tillämpar den möjligheten, vilket innebär att enbart ca fem av de största företagen på elmarknaden måste tillämpa reglerna fullt ut. Då syftet är att de små företagen ska kunna undantas från alltför betungande regler bör gränsen för vilka företag som omfattas ses över, i linje med vad utredningen föreslår.

Företagarna

Lars Jagrén

Rebecca Källström